

TARN TK polgaş
Profes Töp cöwyleli-
niñ organı

„Šbn“ solunga pizideriniñ erttee:
Xuuzunda pizidicilerge:
1 cılda . . . 5 a. — 3 ajdan kudu
6 ajda . . . 3 a. — pizidişkin
3 ajda . . . 1 a. — 80 albas

Solun pizideer ertler: Töp xarızaa kontorı, oon
kadee salırlar polgaş poştacılarga pizider.
Alban polgaş yletpyr cerleringe
1 cılda . . . 8 akşa
6 ajda . . . 5 akşa
„Šbn“ solun redaksızınan adrezi: Kızıl-köoraj,
Revolus şoly. Şetindik kudamcuu pazın № 2.

1936 cıldın
sentabr 19 xynynde
suboda № 73 (574)

Uluq-xem kozuununda profes organizazı Mool-mancuurnun am polur ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralınga uktu- tur azyln corudup turar tep turar cugaalazıškıñ

ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralınga profes ebilede inin pot-tandıy corudar azyldarın tugaajında Profes töp cöwylelinin prezidiumyn toktaalyñ, Uluq-xem kozuununda profes organizazı kuyssedip turar azyldarın tugaajında kuyssedip peletkeer azyldarın mañaz topcular kergyzerge polza:

1. Profes keziginneriniñ san-ıñ estyret tugaajında profes organizazında xamaarız turar 36 kezigin ebesterden 13 kizini 9 ajnıñ egezinde kiirip alğan-pis, am artkan 23 kizini po 9 ajnıñ iştinde kiirip alıylyştı kizar-pis.

2. Kadarıccı-xeleccikterni ileredir tugaajında nam kozkomunon paaştalgazı-pile kedeede nam, areve yurlerin tamcıp turgaz, elcen kizilerni ileretken-pis, am-taa ileredip tıbarın taarışır azyldar-pis.

3. Profes organizazıñ iştiki azyldarın polur—san-pyrykel, tanız-xarız teen ıskaz azyldarın aj sanında tıñner kılıp, Profes

töp cöwylelinen kelgen majıktı coguur xuussaazında kuyssedip turar-pis, moon songaar-taa ulam-na ol talazı-pile azyldı caartıy saızradır-pis.

4. Prof. organizazıñıñ san-xe talazı-pile cıumun tıñızdıp, tanız-pyrytkelın emge seskelep azyldar tur-pis, moon songaar-taa ol ıskaz ekki azyldar-pis, paza et-xerengi kamnalgazında picce celpes cıylderibis par, onu am tarıj cok kılıp alıylyştı oral-dızır-pis.

5. Pydyrylge azyldar talazı-pile eleen azyldar corudup turar-pis, cizeeleerge „Xemcik-oöl“ kyrekonomda polgaş Şagaan-aryj kozkoovunda cırgan kolektifti kyrekeer par, ol kereelernin kuyssedilge corudulgaız cör corup turar, moon songaar myn kolektifti kyrekeer cör corudup, soruqlan sorulgaızga taarışır kuyssediribis azyldar-pis.

6. Kuyssedilge sagılgı cıumun pedidip azyldar, alban cerlerinde azyldar turarlarnı ol azyldar kaadızdıp pıyızdıp, azyldar cor-

udup turar-pis, am-taa ekki tod-argaj pottuq azyldarın corudar-pis.

7. Mal cemın peletkeer, sigen kezer corukka profes kezigin-neri kirizip, ılangıja kedeer arat connun ortıuzunga tanıylyga pot-tuq azyldarın corutkan-pis, am-taa ol talazı-pile cugula podal salır-pis.

8. Kultur massalyq azyldar talazı-pile azyldar corutkulan-pis, moon songaar-taa ojın-şii, yzyk-pizikke örenir pıgymnıñ po 9 ajnıñ iştinde turguskulap pelet-kep, 10 tugaar Uluq xural pet-tinde xıldıq xeqzym, ojın-şii xire cıylderni peletkep algaız uz urazır-pis.

Po pygy azyldarın ekki kuyssedip turgaz, 10 tugaar Uluq xural cıdişkinniñ tınnelder kılıp uzurazır-pis.

Po azyldarın xerek kılga kuyssedip tugaajında Parıñ-xem-cik kozuununda profes organizazıñ revcarışka kılgyr tur-pis.

UXK-da profkom targazı Tugancı.

Augustın 30-de Ulaan-padırdan medeeni ap kerge, Mool arat respublik-pile Manzou-gonun cazaatı arazında telegraf-pile cugaalazın soonda, MAR-pile Manzou-gonun arazında kızıga-ar coryldeezin cok kılıp anaazıdar tugaajında enir cıldın noja-brıñ 25-te yzyr kaapkan kon-ferenzini am paza katiap corud-aryñ toktaatkan. Myn konferen-zini sentabrın 25-te enir cılgı-la konferenzi poop turgan Man-cuur tep stanzıga corudar.

Moon-pile cergelestir, Mooldun piler cerlerinden Sovettin telegr-af teleezinge tınnatkan polza:

Enir cıldın Mool polgaş Man-cuurnun teleeleriniñ Mancuur tep stanzıga poop turgan cugaalazı-şkıñ, Mancuurnun teleeleriniñ Mool cer-le xyleep şıdavas xire uluq negeldelerni kılıp turgan-pile nojarr ajnıñ tencyzynde yz-yılgen soonda dekabr, janvar, fevral ajlarnıñ turguzunda-la kol-duunda-la Buır-nor tep xeldyn turar rajonunga kızıga arnıñ pot-pottarına udur tulcuşkunnar enderli-le pergen polgaş ol cor-uk Mancuur kızıga arnıñ kon-cıq perge pajdal turguskan cybe polgaş.

Mooldun cazaatıñ ceri, kızıga-ar coryldeelerin tıjıñ oruk-pile cok kılıp anaazıdar tep po-dunın kazaatı ırgılycy sorul-gazın parımdalaş, fevraldın 29-ta Mancuurnun cazaatıñ cerin-ge kızıga arnıñ poop turgan tul-cuşkunnarın pajdalın polgaş cıldaga arnıñ istep todaradır-pile iji talazından xoluşkak kom-istar turguzar tur tep sanal kiir-gen.

Mooldun cazaatıñ ceriniñ po

kızıga ar coryldeelerin anaazıdar tugaajında cugaan corudar tur tep sanalına, Manzou-gonun cazaatıñ ceri, po negeldelerni kuyssedip polzunarza, ol cugaal-azyldarın egeleer cörpıreer-pis teeş, Mool Arat Respublik-ka cer-le xyleep şıdavas xire koncuq tedirlecek negeldeler kılğan.

Bncalza-taa oon ıñaj telegraf-pile kezek cugaalarnı corutkan soonda Manzou-gonun cazaatıñ ceri temgi mırnunda cugaalazı-şkıñ egeleer tugaajında neger turgan negeşkinerinden ojita-laan.

Nota pizik-pile solcup xarız-aşkan soonda kızıga ar talazı, konferenzini sentabrın 25-te Mancuur tep stanzıga azyldar, orta cugaalazı cıylderı polza, Mool, Mancuurnun 2 xoluşkak komistarın turguzar tugaajı polur: pırezi polza, Mool-pile Man-cuurnun am turup turar kızıga arnıñ xıñap şılga ar tugaajında komis, pırezi polza, moon mır-nunda poop turgan kızıga arnıñ tulcuşkunnarın pajdalı pol-gaz cıldaga arnıñ todaradır ist-ter tugaajında kızıga ar cörpı-kekerin yzyr todaradır komis —tep cybeni cugaalazı arkan.

Ol iji tugaarında komistarın tur-guzar-pile kadı kızıga arnıñ coryldee, tulcuşkunnarın yzyr şıder tugaajında ırgılycy turar teleeler tomıjlaar uzırluq pol-gaz ol teleelerin kaja turarın toktaadır uzırluq polur.

Mooldun ol Mool-mancuurnun konferenzinge paar-pile kirgen teleeleri polza: Sambuu, Ludu-occur, Idam-sıryn olar polur. („Pravda“ solundan)

Tees-xem kozuununda xereezen-neriniñ azyldarın pajdalı

Tees-xem kozuununda iştinde xereezennerin azyldarın pajdalın mañaz topcular polza, xereezennerin azyldarın serger, kultur pili öryl-p, xej niittin azyldarın kirizip, cer-le xereezen connun iderkej sonuurgalı ulgadır turar.

Connun pizik pilves pajdalın cok kılıp sorulgaız parımdalaş, aal-polyk azyldar pizik-ızykke örenir pıgymnıñ turguzup, azyldar corudup tur-pis.

Cazak-cagırga polgaş xej niittin azyldarın xereezen aratarnıñ kirizip turarın kerge: nam azyldar 19 kizi, areve azyldar 14 kizi, cazak-cagırga azyldar 17 kizi, oon angıda emci cerinde 4 kizi azyldar turar polgaş solun parılgan azyldar tuzazın pilip, cagır nomcıp turar ulam nem-ezi turar, namnıñ kedeer songul-darına xereezenner eleen kirizip eriten.

Sigen kezilgeziniñ polgaş taraz kezilgeziniñ azyldarın kirizip turar, cizeeleerge uruq-tarıq cok

anıjak xereezenner ol azyldarın pottar xolu-pile tudup örenir azyldar turar.

Oon ıñaj kooptun mal sadır alır azyldarın kirizip turar, cıy teerge, azyldarın er eeleri azyldarın turda aal eeler artıy kal-gan xereezenner artıy kılgyr mal-ın koopka sadır kirizip turar.

Cer-le kedeer sumularda tassık targalar xej niittin azyldarın kirizip azyldar, ılangıja ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralınga cıdişkinniñ uzurazır kızıp azyldar turar tur.

Kozuununda iştinde xereezennerin azyldarın mıncaar topcular ile-retkeş, öske kozuunarnıñ xereezennerin azyldarın paza sonu-urgar tınnaksap tur-men.

Meen tileerim polza, öske kozuunarda tassıktar moon songaar azyldarın ylegerin al-cır, xarızlaa kılınadıl tep kılgyrdım.

Kozuunda xereezenner tassık-nyñ targazı Kynzenmaa.

Nam keziginı Samvıy ylegerliq azyldar tur

Cöen-xemcik kozuununda Xel-cıktıq sumuzunda namnıñ 21 tugaar yurynın keziginı eş Sam-vıy, po cıldın 7 ajnıñ 3-ıñ xynynden egelep sigenin keskeş, 8 ajnıñ 15-ke cedir 95 xeppeen sigen kezip alğan. Oon pıudu 475 puut sigenin tegerezin kes-keş saraattap alğan, „am-taa kez-er-men“—tep cugaalaz olurar tur.

Moon algaız kerge cazak, nam-nıñ toktaalyñ kuyssedip turar eş tur. Am tarazı pıza pergen, oozun 8 ajnıñ 25-te egelep cula pergen. Nam keziginı kizinin xyleelgezin kuyssedip turar eş tur.

Cer-cerde nam keziginıñ po eşten yleger ar azyldar poor tep kılgyrdım.

X. Konkuk.

Elegeste „Toka“ kyrekonomnıñ kysky taraz alyşkıñnyñ medeezi

1936 cıldın 8 ajnıñ 20-den egeleer, 9 ajnıñ 15-de tarazın kezeri kombajın-pile kezereinden anezy toozulgan.

Monu manaa todargajlaarga:

Kezeri:	Plans	Kuyssetkeni	Artkanı
1. Traktor-pile 900 ga	900 ga	—	—
2. Aat-pile 450 ga	450 ga	—	—
3. Kombajın-pile 100 ga	40 ga	60 ga	60 ga

Pastırgan:

1. Pastırar maşınar-pile 1350 ga	100 ga	1250 ga	—
2. Kombajın-pile 100 ga	40 ga	60 ga	—

Kombajın-pile kezeri cyge art-tyr kaap turarın teer polza, kombajın kespi-şaan udur pastırar tel-eede koncuq ekki pışkan taraz taarız uzurunda onu manap tur-ar.

Tarazın tazıy polgaş pastırar azyldarın kızı cıtepejin orajita-arynga cedip turar, ol tugaajında coguur argalarnı xereqlep, ılangıja ekki tura-pile tuzalazı azyldar organizastap tur-pis.

Kozuun, sumularnıñ egeleer cerlerinden tileeribis polza, 10 aj-ın 1-den peer tıyılga azyldarın pis-ce corudup turarın tile-er tur.

Direktor Kara-oöl.

TTK, XOORXE kolektifteriniñ kaadır tugaajında kattyşkan xuralı

1936 cıldın 9 ajnıñ 10-da Tıba tep kooptun klıvunga, TTK polgaş XOORXE-nıñ pygy azyldar, alban xakıy kaadrların kattyşkan xuralı polgan. Ana TTK paaştar ceriniñ oralakı targazı eş Torlaadan kaadır tugaajında koncuq solun polgaş top-cu pidingir iletel kılđı.

Eş Torlaan ege sazyngı cugaalaan polza, TTK paaştar ceri po yjede kaadrlıñ onzalap kergeş, kaadrlıñ tuskaj egeleer kildis turguskan, oon egelekcizi eş Natpit, sekreteri eş Tamvıy. Olarnıñ corudar azyldar polza, karcangı tep cerde kaadrlar ort-tuzunga azyldar corudar ebis, pygy respublikta kozkooptar polgaş oon salar, majınnarın orttuzunga kultur-massalyq kizizidilge azyldar pır tıngı kalbartıy corudar, ılangıja kooptun xuucuların xejı-pile elzider teleede, arat ty-mennin iştine uguulga tıjılyr-lyq azyldar kattaj corudar.

Oon-pile kadı tep cerde turar kaadrlar orttuzunga kultur mas-salyq kizizidilge azyldar telgere-dip corudar sorulga-pile profes yurynın targazı eş Tarıtaşka, klup egelekcizi kıldır tuskaj şalın-nyq takırladıp turguskan-pis.

TTK-nıñ kaadrlar po yjede oran-suuru, izer-ciiri, idik-xevi xandıylyq „caa am po tyne kaja xonar coor, kajañ cem-tyr ciir coor“ tep kıltaş cor-ur kizi cok, xarın camdı kizi-ler olurar pazıñ şilp ar turar.

Tus-tus kaadrlar onaşkan az-

ılynga ee poop, oon arga texni-inge eleen mergezip örenir tur-ar, ılangıja sklat ergelekcizi eş Kamaa podunın ol skladyñ arıq-şever ar turar polgaş yndırer kiirer paraannarın ej şaanda kon-cıq iderkejliq kuyssedip turar, paza sanakılap turgan xereezen Njuura tuzalar bugaldır-cı şilce-en, sadıq, magazin azyldarın pot-tarın onaalgalıq planın azyr kuyssedip, alır şalınnyñ cizee ezyr turar, oon-taa öske öry azyldar tepşıp turar kaadrlar par polgaş kaadrlar talazı-pile mırnuk-ku cıldardan eleen artıy cedil-geliq polgan-pis.

Moon-pile cergelestir cetpes cıylderibis koncuq xej: camdık kaadrlar aragalaar, azyldar xar-ıyşalga cok coruktar par. Cize-eleerge, kassır Ajımaa ırgılycy aragalaar, Cambal, Xunappaj pa-za pır tımej. Oon-taa öske Sot-pa, Mandaj-norbu, Maadır-oöl suqlar pagaj cybe klıvaza-taa, kampanılap algaız „poostaa sok-taar“ cıylder par. Moon-taa ös-ke cetpıster xej.

Ystynde cetpısterni cok kılıp alır teleede, cea turguskan kaadrlar kildizi todargaj pottuq xem-ceqlerni ap corudar appaar tur tep iletkep cugaalaan tus-tus kaadrların xyleep algaız, moon songaar cetpes pajdalıyş-ty pyryny-pile cok kılga ARN-nıñ 10 tugaar Uluq xuralınga cıdişkinniñ uzurazı tep sanal-darın pergileen.

Tıñap pıceen Tıñdıp.

Erestiq yleger polgaş ööryşkylyq tuzalamı

1936 cıldın 9 ajnıñ 9-ta TAR-nıñ revolustuq şeril pottarın taktik surguulun kılıp coraaz, pistin Elegeste „Toka“ kyrekon-omga keep, kyrekonomnıñ taraz alyşkıñnyñ azyldar pottuq tuzan cedirgeş pıadılal.

Olarnıñ kelgeş kılğan azyldar polza, 40 toon taraz pastıyır pergen, cer-le revolustuq şeril-lernin azyldar turar erestiq ider-kejliq tep cybezi koncuq pıdu, ol polza, pastırar maşına pır xyn-de 10 toonnu pastırar turgan polza, 25 toonnu pastıyır, 15 toonnu azyr kuyssedip turdular, po cıny kergyzyr tur teer polza, revolustuq şeril pottarın erestiq ylegerin kergyzyr turar ol tur.

Oon ıñaj revolustuq şeril pottar, pistin kyrekonomnıñ azyldarın ınga solun cıylderni kergystı, cıy tize, pır koncuq solun şii kergysken polgaş şeril pottarın po ar surguulun kergyzyr, aar,

ciik pılemot po, granat adır sonuurgatı.

Revolustuq şeril pottarın erestiq ylegerliq azyldar polgaş sonuurgatın cıyılın kergeş, pistin azyldarın iderkej sonuurgalı ulam-na tıñız, kysky taraz alyşkıñnyñ azyldar toozup alır tugaajında şalır azyldar perdı.

Moon ap kerge, revolustuq şeril pottar, pistin cernin azyldar pottuq azyldar kılcyr pergeni polgaş sonuurgancıy cıy kergyzyr pergeninden angıda, pistin kysky taraz alyşkıñnyñ azyldar uluq azyldar tuzalıq idiqini pergeni ol tur.

Pistin „Toka“ kyrekonomnıñ xamık azyldar, alban xarılaz, TAR-nıñ revolustuq şeril pottarın polgaş oon komandır sostav-ınga iziq pajıñ cedirbi-şaan, kysky taraz azaar alır azyldarın erestiq coguur ajynde erttir-ip alıylyştı xyleenip tur-pis.

Direktor Kara-oöl.

Арваннь азы-агъжъ

Lopsan-seren.

Nam yuruyun turgan

Karanmaj.
Sekreteri Cambian

1936 сыда араттарның хој, өшкү едеріштірер kysky kampani aзылның тугајында Mal-cer jaamъзының саавыры

Оранның азыл-ағылның кол адыр полур—малдың раазын өстырер, сөөгүн сайырдаң тугајында Улустун 8 тугаар Улуқ хураһындан консуқ тодағар ајттыкыһын берген. По ајттыкыһын кыуessedirde paza pır cugula ајттыкы полза, малдың төлүн сөр азылаар полгаһ малды кызратпас coruk, mal өстырериниң кол ајттыкы полур узурлуқ.

По ујде козуун пыгузынде кызр малдарның сань сьл-сыда евеһ евеһ елең хөј санның езеһ турар. Moon төлеезінде, шеер малдың едеріштірер corukka cugula corudar азылдар полза:

1. Хој, өшкүні ерте халыһтарға, кызр соок ујде төееһ, uk төлүндө хөј коғаралдар евеһ евеһ тавары. Мөндөһнің төлеезінде, хој, өшкүні казан едеріштірер теер полза, 10 ајын 15-те ерте евеһ егеһеһ, 1937 сылдың 4-5 ајларда төүүр кылдыр халыһтар полза coguуr. Сьлж перген ујде төееһ анај, хураған-ның cutтан хорааһ евеһ полур узурлуқ.

2. По саавырының пир тугаар cy-lynde toктаадыр ајткан хуу-саада, arattar кошкар, хуназын шеер malga салыр узурлуқ.

3. Хој, өшкүні кызратпас төееһ, пир хуна, кошкарға ертем

jozuzu-pile алырға, 20-26-дан азыр халыһтар полвас.

Пир евеһ анајак хуна, кошкарға po хемсеһнің carıттын салыр полур. Cizee 20 хој, өшкүлү ар-ат полза, cangъs кошкар, хуна ce-der, pır eves 100 хој, өшкүлү kizi полза, 5 кошкар, хуна хе-reqletiner узурлуқ.

4. Кошкар, хуназын cок ијк-pe, азы cedıpes arattar полза, ekkı turanъ parımdalar, кошкар, хуна-зын accılazыr азылазыр полур. Oon кадына pottarъ хожа хонур алгаһ кады азылазыр полур.

5. Кожа aaldarның хуна, кош-кар кодур аағылға турар полза, хојун кадыр полвас. Oon xalda-вылға kodor аағыл cырыһыр полур. Мөндөһнің төлеезінде, хој, өшкүге кошкар, хуназын салыр кадыһ, аағыһ көгүр хынар тур-гаһ салыр cugula.

6. Хој, өшкүні кошкар, хуна-пйе едеріштірериниң мурнунда pır ај хіреде ekkı oottuq cerge ka-darar. Semis малдары едерішті-ерге хөһнүүр полур полгаһ хој, өшкүні кызратпас cок кьлр полур paza анај, хурағанъ шырак полур.

7. 1936 сыда төееһ tegezık, хуназыкларны хој, өшкүге салыр полвас. Cyge teerge, olar полза, консуқ анајак ekkı coruуrunга

cedir өspeen, olardan төееһ an-aj, хураған консуқ pagaj полур. Olarның pottarының өzerı pezir ara kada peer, малдың cөк шы-арың сайырдаң, produktуzun кө-дүгүр corukka консуқ pagaj полур.

8. Cer-cerde mal emnelgezının полгаһ mal азылның tuskaj еrtemniq pygy азылдарына Mal-cer ministerinden тақыр xyl-eediri полза, шеер mal халыһтар coruktu coguуr өјүнде полгаһ ekkı еrttireringe idepkeјliq kırı-zır. Cer-cernin mal азылның еrtemniqleri полза, козуун, суму, арваннарның азылдары-пйе пол-гаһ janъ pygy organizastar-pile kattыr тургаһ, arat tymennin ortıuzungа шеер mal халыһтар тугајында тајылыр massalyq азы-ды amdыgaştan egeһep kalъart-тыр узурлуқ.

9. Cer-cerde mal азылның tuskaj еrttemniqleri cок cerge mal emnelgezının азылдары полза, шеер mal халыһтар coruktu pelet-kelinin тугајында полгаһ uk халыһтар coruktu еrttir турарың тугајында 15 хонгаһ-la Mal-cer ministeringe topcu medeezin kırıp turar узурлуқ.

Mal-cer ministeri Polat.
Sekreteri Torzu.

Ispanda faşistъoј yjme-en yrgylcylevi-şaan

Ispanның cazaа caartтыған

Ispanның президенті (piske des tep kizi polgan. Po kizi pol-godaarga, Picce xural targazy) Asanjanъ taaskanъның jozuga-ur, Ispan ulustun cazaanъ caart-ыlgazy polgan.

Caartтыған cazaқтың sajıttar-ында, Ispanның ulustun frontu-zunda kirzip turar namnarың şuptuzunun өmynezinden kirgil-een.

Caartтыған cazaқтың ерегеј sajıdy Kavaljero tep cөһ sо-іaliscъ kizi polgan.

Kavaljero tep kizi полза, sо-іalistъ namның pıғын eves yz-eldiq pölyynъ paaştıncъzъ pol-gaş aзылcъ tymennin pygy niit-ti evileli* tep Ispanның profev-ilelderiniң kattыkanъның targa-zy kizi tur. Oon ыaj socialistъ namdan cөһn-taa, paryн-taa pöly-кterinden sajıttarda eleen ulus-tar kırışken.

Cөһn respublikalaryның nam-ында caartтыған cazaкта As-anjanъ cookku polit. aзылcъ, еrge ерегеј sajı Xiral полгаһ oon-taa өskeler kırışken.

Oon ағыда onza sonuurgan-cыq cyyl полза, caartтыған ca-zактың sajıttarында iji komu-nistъ namның kezıgynneri kirgil-een. Kымнаръl теер полза: cer азылның jaamъзының sajıdy Uri-be tep kizi полгаһ cыдыкыһын jaamъзының sajıdy Xesus Ernan-

Po cyny aјttыr tur теер полза, Ispanның komunistъ namъ ul-ustun frontuzunun іştıngе kırıp алгаһ, faşizmға udurlanъr туга-ында консуқ uluq азык-tuzalyq азыды corudup, uluq tillelgeni кьлр турар ol tur.

Ispan ulustun cazaan caartkan-ының тугајында Ispanның solun-narының medeqlep турарың top-cu uktazy полза: Xiral ерегеј sajıttar турар ујде myн cazak полза, faşistъ yjmeenciler-pile udur temisseziriniң pır tugaar cadazyнда arat tymenni cepceq-lep, ol yjmeencilerinің xaldaş-кыһын oјttur şavarының sorulga-зын ekkı kыyssetken. Bncalza-taa tus ulustun іştınde poop turar caa-tajъn полза, өске хевір-ce şilcip турарың uzurunda, pygy-le arattar-pile xarylzaalyq полгаһ olarның kyzelin pygyny-pile ыlap-la хандыр şdaar cazaқты tur-guzarъ cugula appargan, şak mьnd-ыq cazak, полза, faşistъ yjme-encilerinі cыca-şaar şdaar tep medeqlep pızıp turar полгаһ po cazak полза, nasionaldъn kam-galanъr cazaа myн.

Pydyn cartтыk ajda temisseşken soonda cyy polgan

Ispanda tajъn полза, pydyn cart-тыk ajda yrgylcylep tur.

По arazyнда respublikтын ca-zaa tus curtta 8 saja kiziliq 18 mozunun tolu ezi poop turar. Faşistъ yjmeenciler 7 saja kizi-liq 16 mozun tudup turar. Bncalza-taa cookta caa cazaқтың şer-iі oon іştınden camdyk mozular-ы paza ezeһep алған.

Paza 7 saja 300.000 kiziliq 15 mozularда yrgylcy tajъn poop corup turar полгаһ oon іştınden yjmeenciler Kordova, Grenada хіре cerlerde еrgezin cyq-le kol-duq cerlerinde tudup turarlar.

Tus curtta тајылазыр турар ca-анъ ерегеј pajdalъ mьndыq tur. Mьncaga cedir curtta poop turar тајының ерегеј pajdalъn yze өskерildiripter хіре cangъs-taa tul-cuşkun polbaan полгаһ paza ol-arның temissezip turar kыzynde-taa ыndыq-la көskү өskерilişkin polbaan. Bncalza-taa po kezек yjenің іştınde şaqdaazy өзүр, pa-za respublikтын caa şerіin тургу-kanъның xaraazy-pile cazaқтың şerіi kizi talazy-pile eleen көу-yeen. Cangъs ulustun şaqdaazy pezin 100.000 азық kizi poop turar полгаһ oon-pile кады şer-iqiniң komandılaar sostavын kon-cuq kыşteldirgen.

Yjmeencilerge curttaкъ con-nun хөһny cок, tuzalabas төlee-de, olarның respublikalary еş-kaş uluq kur tajangъzy cок po-op turar. Bncalza таa uk yjmeen-ciler şeriqiniñ texnik talazy-pile өске kыrynelerden консуқ uluq pьзыq tuzanъ pydyn cartтыk ај іştınde ap kelgen. Ol полза, pır-le tugaarda German, İtalinin uz-ar-xemeleri polur. Cangъs mur-nukku cykтын cazyнда pezin German, İtalinin 100 азық uzar-xemeleri yjmeencilerge tuzalap азылдар турар полгаһ oon sanъ yzyk cок өспү-şaan turar.

По talazy-pile ap көerge, Is-pannың tyym parımdalaan cazaа faşistъ yjmeencilerge көerde ar-aj pagaj pajdalda turup tur.

Murnunda Ispanның іştıkki xer-eenge cer-le kirzip xolbaqdaş-pas tep Evroptun pygy-le uluq kыryneleri keree cargan. Ol cyyl-

dy pygy kыryneler şuptu kыys-sedip turar полгаһ xarъn cyq-le İtali, German, Portugal ulus kы-yssetpeјin, yjmeencilerge şeriqini pygy-le cepsee-pile tuzalap turar. Po coruk полза, tus curtta poop turar temisseldi консуқ yr, aar полгаһ консуқ ханнық pajdalga kırıp turar.

Pygy pajdalъn ap көerge, tus curtta poop turar temisselge cок uje іştınde cyvenin pajdalъn şuut өskерildiripter хіре өskерli-іşkin polu peer хіре eves turar. Am yjede Ispanның төleeһeri-pile кады Franzъның Paříş-xooraјында kelgen turar Ispanның maa-dыrlыq komunizъ xereezen eş Dolores İbarzuri консуқ uluq caa-tajъn pistin murnubusta caa kelir tep turar полгаһ Ispan res-publik полза, am-taa caa, консуқ кады temisseldin murnunda tur-up turar tur tep cugaalap tur-gan. Bndыq төleeһe, cazak pol-gaş ulustun frontuzunun namnar-ының хөј massalarы kыzyn cыp-ың-ce кьжыһыр, perge кады pajdal polu peeri cadabas eves-pe tep paş udur massaga pilin-dirip turarъ cer-le pildingir tur.

Am yjede полза, Ispanda caa cazak organizastaan. Ol cazaқтың paazyнда полза, socialistъq nam-ның cөһn адырының paaştıncъzъ Largo Kavaljero turup turar. Po cazaқтың іştınde ulustun can-gъs frontuzunda kirzip turar nam-narың şuptuzunun төleeһeri kırışken. Ol caa ministerlени arazyнда 2 komunis kizi paza par: Luis Uribe (cer азылның ministeri) полгаһ Xesus Ernan-des (cыдыкыһын азылның min-isteri).

По caa cazak arat con-pile murnunda turgan cazaaktan-taz artтыk şыaj xarylzaalyq төleeһe, faşistarga udur temisseldi ulam ekkı kылдыр organizastap şdaar. Po cazak şeriqini pьзыdar, oon іştıngе cangъs еptıq komandы-lakъlar organizastaar полгаһ yj-meencilerge udur şavar xaldaş-кыһын kыştıq corudar talazы-pile coguуr хемceqlerни cer-le corudup şdaar.

(SSSE solunnarында).

Аныјак назымның хундылуқ өјүн ерттирдім

Tozunun Uluq-taq tep cerge jadyъ kiziden төееһ-men. Po arazyнда men, iіi mal азырар, an-men, tiin-xөoryk өlyrup cip, tajga-şың curttap, консуқ pydy-lyk curttap өзүр kelgen-men.

1934 сыда meni Arattың revolu-stuq şerіinge tьrtтыр kelgen cybe. Men ol kelirimde yzyk pizik-taa pilves, kandyq-taa еrttem surguul tep cybe тапыbas kizi-men.

Men po arazyнда Arattың rev. şerіiniң xyreeleninge podumnuñ аныјак назымның şeriqige tьrt-тырар хундылуқ yjezin еrttirip, nam, cazaқтың paaştalgazy-pile азылдар турар komandir, polit. paşkylarның paaştalgazy-pile 2 cыл хуussaam іştınde podumnuñ cybe pilves pydylyk coraanъ-

dan uştunup, oranъmның tuskaj xamaarъpas pol еrgezin kam-galaar şeriqiniң surguulunga-taa өөrenip, pizik yzykke-taa өөre-nip, san podalga полгаһ podum-nuñ polit. piliimni-taa өryledip aldъm.

Oon ағы areve, OKTE, PTO, koop—po ыkaş хөј niittiniң or-ganizastarының kozıgyny poop, cer-le şeriqige тургаһ, көгүр pil-ip алған cybemni saktыp-taa san-ap-taa cetpes-men.

Moон songaar meen soruqla-ar, tangъraqлаар cybem полза, podumnuñ po arazyнда pilip, көгүр, өөrenip алған cyylдерim-ni curttumnuñ arat conunga ta-mcдыр peerimni xyleenip алыр-men.

Podumnuñ curttumnuñ cдыр

kalgan pydylyk arattarың еrtem pizikke өөredirin полгаһ or-anъmның tuskaj xamaarъspazyн kamgalaarыңа arat connu evilel-dep өөredirin podumnuñ şda-ar şaam-pile pygy kыzymny sal-ыr-men.

Men podum po өөrenip алған еrttemimni полгаһ sorulgamы казан-taa кошкартайың, oranъm-ның tuskaj xamaarъspazyңа xal-dap kelir kandyq-taa тајыһнар-ға харъ peer тугајында ка-зан-taı pelen turar-men.

Meni şak mьncar kizizidip cыдыр каан тугајында хунды-луқ paaştıncыларың еştir Seugli-zik, Şooma suqlarga pajъr ce-dirbi-şaan, meni өөretkeninge cettirdim.

Tozu kozuunu еrge şeriq Tykkencik.

Sesserliq sumuzunda areve yyrınyң aзыл sula

Pii-xem козуунунун Sesserliq sumzunda 9 тугаар areve yyrınyң азыл консуқ кошкар corup turar. B'angъja po cыһы şigen kezip peletker алыр cugula азыл areveccilerinің organizastъ kirizilgelіq азыл corutpaan. Ol ыkaş şigen азылның тугајында arevecciler полгаһ engiin аныјак-tarның ortıuzungа pottuq таң-дылға азыл corutpaan poop tur. Moон xaraazy-pile areve полгаһ engiin аныјак өskен condan, азылға салгаа, şuut азыл кьлbas, ar-galaar, coguş sodaа кьлр хіре cizektıq cetpes cyylдер yyp turar. Bndыq cetpes cyylдерге areve yyrınden kandyq-taa хемceq ар corutpaјn turar tur.

Oon-pile кады tus yyrde solun gыlgazyның азыл консуқ cetpes. B'angъja pygy sumunun solun cagылgazyң еrtken 8 ajda көerge, cyq-le 100 азық cagылgalyq тур-ган полза, ol sannың eves ху-zun arevecciler полгаһ engiin аныјактар ezeһep турар tur.

Şigen keskennin soonda taraj taraa azaар алыр cugula азылға, oon-pile ulaştыr edek-kыştaq кьлр азыл areve yyrı paza ystynde ыkaş organizas cок, кошкар азыл-даар şinciliq turup turlar. Po тугајында areve yyrınden podu-nuñ kezıgynneringe kandyq-taa ајттыкыһын peraejin turar, харън

sumunun nam yyrı-le kandyq азыл кьлр irgi, oon kыдыңа kыstыһыр coraş-la азыл кьлган at алыр tur teen ыkaş ol-ce askып aazadyр алған olurup turar mьndыq. Xarъn oon азылға tuzalazyr tur теер sorulga cок.

По ystynde cetpes cyylдерni pa-ımdalaş moон songaar areve yyrı, ottup, tiriq амыл азыл-дарың corudarъ uluq negeldeliq полур. Cer-le areve tep хундылуқ атъ sagъp, oon et-alдарың kedy-ryp, азыл хун pyryде segider

coruk cugula полур.

Mьndықның төлеезінде, moон songaar sula азыл кьлр, kыjъ-kamaan cок arevenin sagылga curumun yreer, oon cangъs evin yreer, kudu көer calгаа coruktar-pile еrestiq temissezip тургаһ, plannық organizastъq азылдары хун pyry cordup тургаһ, en teere cedıışkinniq азылдық yyr tep атъ алыр кьжыһыр tur-men.

Kызыда „Şaqдыr-syryn“ kluptun direktoru Mombuzaj.

Sovet xamaattыlarъ Tьba arattarga tuzalazyр turlar

SSRE xamaattыlarъ полгаһ Tь-ba connu arazyнда xarylzaazy pьзыр tur. Cyl teerge, Elegestin Suq-paazyнда SSRE xamaattыzъ con Tьbalарның 30,5 ga taraazyң maşına-pile kezip tuzalady, Tor-galyqның SSRE xamaattыzъ conu paza camdyk arattarga taraanъ xalaska kezip perip turar.

Oon-pile кады Tьba conga savan, şigen cergeliq cyylдерni perip, şigeni ekkı kezек xerek aşaktar tep cagъp cugaalap tur-arlar.

Paza Kyrekonomga tuzalaar apparga, ында SSRE xamaattы-larының komitedi toraan-na ulu-zun cыp, 4 brigattы evileldep ал-гаş parъp tuzalazyr tur tep cu-gaalaştыlar.

По cyny aјttыr tur teerge, ol-arның ekkı tura-pile arat tymen-ge полгаһ kыrynege tuzalap, Tь-ba con-pile kelgee xolbaazyң pьзыдыр турар ol tur. Öskeler moон yleger ap көryner.

Paj-xaakta Taqva.

Profes Ter cövyeliniñ „Şamdyr-syryn“ klubuna polgan pygy xoorajnyñ xuuucu keziginneriniñ kalbak xuralynyñ

TOKTAALY

(1936 c. 9 a. 11-de)

1. Xooraj koovunyn caritk cöl istinde corutkan azylynyñ tynnel-in eş Lopsandan iletkeeniñ tyn-naaş temdeqleni polza:

a) 1936 cölden caritk cölde paraan sadar planyn 101,82% kuysetken, caritk cölden occodun 8 ajnyñ 1-de tooskan polgaş cartk cölde sadır peletker alar planyn 107% kuysetken.

b) Caritk cöl istinde paraan saarar satkanynan, cyzyn-paazyn saargazyndan kattyşkaş 60 500 akşa azyk olcaldy balanz kylan polgaş Xoorxe sisteminde camdyk azy-agyj cerlerin karaza cok keldir turguskan, blangya moon, munnunda stolovaj ceri karaza kogaraldy turgan polza, am to cölyñ orulgaldy polgaş cem ertteen ciigetken.

c) Xoorxe-niñ sadır cerlerin yndeziniñ tava kaadylar-pile xandyrn polgaş kaadylar-niñ pajdalyn segidip turar-pile kad, yndezin kaadylar-niñ pot iderkeji kedyrlyp, pottar-niñ xylelgezin kuyssedip turar: eş Occur 7 ajnyñ planyn 225% kuysseten, eş Taray-şuluu 7 ajnyñ planyn 202% kuysseteninden angda oon-taa öske iderkejliq sadır eşter polza: Ottuk-ool, Sajyn-ool, Şannak, Appanak suqlar tur.

Ietkel polgaş şygymcyleiden todargajlattangan cet,esterni cok kelyr-pile toktaatkany polza:

1. Xoorxe paastar cerinden organizas massalyq azaldar-niñ corudup, yje-yjenin azyldar-niñ tyn-nelderin tynner, xuuucular ortuzunga yigilyc azy corudup turgas, xuuucularnyñ xeyj-pile ne-

mer kiirerin taqzyr.

2. Moon songaar langy komistar-niñ azylyñ segidip, langylar-niñ ceder cetpes azyldar-ni yigilyc langy komistar polgaş sadır azylyc-niñ ileredip xana solunnu polgaş ystyky parlalga tamcştyr pot şygymcyleidi kalvarttyr taqzyr.

3. Kaadylar-niñ pajdalyn sajzadyp, olar-ni azyga ryzdyk xarbyssalgalyq poldurarn polgaş olar-niñ öeredigezin ulam şnarzadarn taqzyr.

4. Moon songaar Xoorxe azylyñ xej niittinin talazyndan xanazyr polgaş coguur tuzalam-cyñ kergyzer uzurunda massalyq azyldar-niñ tynzdar teede kolektif pyryzyng Xoorxe tel-ezin organizastar.

5. Xooraj azyldar-niñ sajzadyp tugajnda xostuq telgir sadırnyñ sajzadarn taqzyr.

6. Xooraj koop paastar cerden sadırnyñ adakky organizastar-ni todargaj paastar udurtpaşan, oonlaar, samcşqdaar xoraldy rak coruktar-pile ereştig xureş şyngy corudarn taqzyr.

7. Mal sadır alyşkyn-niñ xajgaarabas ijk-pe blangya argataryz izer, azy curumu yreer, azy yzerier-pile (Aldyn-ool, Ajlymaa) oon-taa öskeler-pile şnygy xurezir taqzyr.

Langy komistar-niñ tus kolektiflerden 29 iderkejliq esterni adyn ajtyr songaan polgaş olar-niñ tus sadır cerlinge yler xuvaaşyn Xooraj koop paastar cerge taqzyr.

Xural prezidiy.

Arattar kyrekononnyñ sigeninge tuzalazyr tur

Tarlaqda şynby kyrekononnyñ Xytte salvyr-niñ sigen aza-algazynga Şesserliq sumuzunyn 10, 11, 12 tugaar arvannar-niñ arattar polgaş ında nam, areve yurleri kattyşkaş 63 kizi ekki turan azyly-pile tuzalasty.

Olar-niñ kylan azyly polza, 2381 puut sigen polyp pergen polgaş oon erteen padaarga 285 akşa azyq polgan.

Cangy po eves, sigen kezilgezi egeleden peer ol cernin arattar 3 uday tuzalaşkan, olar-niñ kylan azylyñ akşazy 782 akşa polgan.

Pol cuny kergyzyr tur teer polza, arat con kyryneniñ azylynga uluq tuzan cedirip, nam, cazar-lyñ salyp turar corudulgaşynga ынакшыр ideger, xandaan kergyzyr turar ol tur eves-pe.

Salvyr ergelekci Şeqve.

„Et tep ette-taa cok, sava tep sabada-taa cok“

Uluq-xem kozuununga 1934 cölde profkom targaz turgan eş Anaj-oolga Profes Ter cövyelinden saa razyn keldyrtar-pile 800 akşa ynduryp pergen, ol akşyn eş Anaj-ool, saa razyn keldyrtar şdavajyn 2 pagaj ergi razynnar sadır algan. Ol razynnar-niñ preezin tazyr keldyrdar pagaj keldyrtar-pile onu Profes Ter cövyeli xylevejin, oon erttee 326 akşa polgaş paza tadvylyñ tudaan 107 akşa 41 kerejekti Anaj-oolduñ klyndan tolediripile tuskaj komis turguzup akty pizeen.

Ol akşan Anaj-ool, 1935 cölden 1 ajnyñ 1-de teleer poor xyleenir algaş, cozun ol xuussa-zynda teleeni-taa cok, 15 xonuk

şölee algaş ol-la xeverer pargan.

Ol tugajnda kozuunda şygy ceri polza, Anaj-ooldu tır cadar kaqdyvys-ta teer, Pii-xem kozuunyn-ce şilciken-pis-ta teer, mncar aaj tyvlyvajyn pargan tur.

Ol razyn et tep ette-taa cok, sava tep sabada-taa cok, xej-le orzajyr şaarar turur kalgan. Profes ter cövyeli moon pir aajyn tvaar polza ekki tur.

Ol Anaj-ool polza, seelgy yjede tynnaarga Koptu aldyn uurgajnda azyldar turar tep tynna-lyr tur.

Şak mndyq alvannyn et-xerengizyn samcşqdar pudar kaaş, coruj paarlarga xarbyssalga kergysse coguur tur. Sagyş-covaan.

Aragalaar tees cuny-taa utkan

Cöen-xemcik kozuunynun Şyrgakkyda 4 tugaar arvannyn targaz Şever-ool kezeede aragalaar, aat-pile cygyrttyr arattarga calşyr kizi cybe tur. Poraala tep kizige calşyr, aat klyndan km-cşzyn annyr turda ulus tudup algan. Ol karaa sogur kizinin tonun uşa tırikaş şel-ce oktar, aat-pile tavarttyr turgan cyyl par.

Oon-pile kad oon mal maganby tand-la ulustyn tarar kaan targaşyn ciir. Aattar-ni taraa cip turdu, cyge kadaryr alas-sen tep arattyr cugaalaarga, maldar-ni taraa cives cybe tees, toovas cerge cyulderni klyr turar.

Men padaarmga, po eşke coguur cerinden xarbyssalga kergysse polur poor-ijin.

Paj-tal.

Өскыс-ool

(Ergi şaqnyñ toolu)

Şjaan am! Uspa-xeldyn klynda turar, sava cadırlıq, klyrnyñ ijetig, pir mly-lytyq, pir xava ытыq Өскыс-ool tep ool corup tur.

Өскыс-ool klyrnyñ ijetin, mly-lytyq-pile xava ытыq kicigene kazyr perir azyraar cybe ırgın.

Pir xyn-ne, kicigene kazyr cıdar-ga, ystyrtyn uluq kara kuuş kelgeş, xeldyn klyndañ aldın kadırgy tep algaş, ytyy oran-tura algaş ynyr-le kaar tur, temgi kadırgyñ caraşşyn-gaş, temir örgen-pile temgi kadırgy tep algaş pargan kuştun soon-ce mer-geler ynduryp-le perip tur, temir örgen teş caza peerge, ol kuuş kadırgyñ salyp padırtıarga, temgi kadırgyñ-ıa, temir örgen-taa xel-de parır tyzyp tur.

Өскыс-ool-taa oon kicigene kazyr cip amdyr argerim cok, kancaar ırgı-men tep ыqlar-şaktar, kicigene-ni xolu-pile tıvaktar kazyr cip corur apparır tur-oo.

Oon pir-le xyn kicigene kazyr cıdar-ga, artında kizi-le xojt teen, kergeş, xan şilgi aatıq, xaa kizi po-or tur.

—Bndyq polza, seni Uus-xaan-nıdan klygırtı—tep xaa kizi cugaalaan.

—Uus-xaan-nıñ aaly kajda cybe ırgı akkm—tep Өскыс-ool ajıtyrgan.

—Po xel-ce kire peer-pis, po xel

ıstinde cybe polgaj ool tep tur.

—Men suq-ce kirip albas-men, kizi ılyp kaar polgaj, men ыnar parbas-men—tep tur. Bncangaş temgi Өскыс-ool ыnavajyn cıdyr kaar tur.

Ertleninde paza-la kicigenezin kazyr cıdar-ga artında kizi xojt teen, xaja keryp keerge-le, xan şilgi aatıq xaa kizi po-or tur.

—Uus-xaan seni ыjar-la klygırtıy algaş kel teer cybe tur—tees xaa kizi albadar turgas uskarır algaş xel-ce kirip-le kaar turlar, oon xeldyn ada-anda aldın oranda parır tyzyp tur lar, ol pargas xeldyn adaa-pile corup olurgas temgi xaa, Өскыс-oolga cybe cugaalaan:

—Uus-xaan-ga paar-ga, ediniñ ortuzundan et peer, malyñ ortuzundan mal peer teer eves-pe, et ortuzundan et-taa albas-men, mal ortuzundan mal-taa albas-men tep cugaalaar-sen, meni şannar polzunarza, tezeenerniñ adaanda ertten sarıq xavaar-nı perip keryner xaanm teer-sen—tep xaaş ajıtyr pergen.

—Oon par cıdar-ga, xel-cok uluq ak eq turup tur, aadın paqlar kaaş temgi xaa-pile ıjlee kire peerge, ak paastıq, ak saldıq xel-cok uluq aşak olurup tur. Oon ol Өскыс-ool keryp olurgas, temir örgenin tep paza-nda şiree klynda salyp kaan turgan, onu kergeş, Өскыс-ool koncuq korgup syreedep olurgan.

—Sen kortpa-taa, meni seni şannar-men, seni men şannar uzurum polza, ysty oraşa suqga, aldın kadırgy poor ojnar coraan, meen karacangş uruunnu xaan-xeretı kuuş tep algaş par cıdyrda, temir örgen-niñ mergelerpeş carır ar tur-şen oqlum, seşee edim ortuzundan et perejin, malyñ ortuzundan mal perejin—tep Uus-xaan cugaalar tur.

Et ortuzundan etti-taa kancaar-men, mal ortuzundan maldı-taa kancaar-men, et edileer, mal azyraar şaamt-taa cok, albas-men, peer polzunarza, po tezeenerniñ adaanda cıdar ertten sarıq xavaar-nı şannar keryner xaanm, mende pir mly-lytyq, pir xava ытыr cybe, ana eş klyr alıjyn xaanm—tep Өскыс-ool cugaalar tur-oo.

—Xaan xavazyn-ce kergeş ыqlar kaar, Өскыс-ool-ce kergeş kattyr kaar olurgan.

—Ce kancaar önyymge seşee per-been cyvemni kymga peer-men, sen ar-la tur-sen-ijin, moonnu ekki edileer coruor sen Өскыс-ool—tees, Uus-xaan temir örgen-pile temgi xavazyn Өскыс-oolga ar perip kaar tur.

—Өскыс-ooldu aalynga apparır kaavı—tep xaan temgi xavazyn-ga cugaalaan.

—Ol xaa xavazyn kolduktar algaş, Өскыс-ooldu uskarır algaş, cadırgy-ga cedirip kaaş, temgi xaaş canır col pargan cyben ırgın.

Өскыс-ool, ol kelgeş xaan-dan algan xava ытыq aartıksyn turar ar-pargan, eñve cok mal albas, xamk-la ытыq klynga aartık keldy ыты nemer alar, meen-taa paar-gymny tep ыnar podanır olurgan cyben ırgın.

Keşee temgi ытыq cadırgyñ ıstinge ol ertten sarıq xavazyn apparır kaarga-la podunıñ xojnuñ-ce kirip keer mndyq poor tur, oon Өскыс-ool şırtılyñ pazaşyga örgen kak-kaş, ertten sarıq xavazyn paqlar kaaş, Өскыс-ool podu udup kalgan.

Oon ertten turup keerge-le xel-cok uluq ak eqde, tilgi kezi coorgan ıstinde aldın tangy-na-pile xojgazyr

algañ cıdar mndyq polgan, oon tyn-nar cıdar-ga taştın mal magan-taa ciinejnıp-le turar polgan, podap cıdar-ga camdyk kizi inek saqan, camdyk kizi xoj saqan, pir şıışkın kadaj şaj xajıdyrnan mndyq poor tur.

Po cyu adam coor, tyzym-pe, tylym-pe tees, eedin şymcşyrga-taa tyzy tyly-taa eves şın poor tur, oon tura xalyr kelirge, koncuq kara-torgu ton, kara-pulgaar idik, kiş kezi pöert cıtkan, oon idik xevin kedip tolanır algaş taşkaar ynyr kelirge, pazyñ-palgat tep cybe-taa xel-cok, mal-magan tep cybe-taa pazyñ aşkan—mndyq poor tur-am, oon pir şıışkın kadaj taştıga cunar suun ekker peerge, cunup algaş eqge kirip kelgen. Oon pilirge temgi ertten sarıq xavaz ыты kezi polgan, temgi Uus-xaan-nıñ canşyş tangy-naşy oon ıstinge cıdar, kizige-taa kezi-lyş, ertten cemnenip algaş, ol ыты keziniñ ıstın-ce kire peer mndyq cyben ırgın.

Өскыс-ool, pir-le ertten turup kelgeş, kadaj yne peeriniñ arazynda temgi kadajnyñ kire peer ытыqnyñ kezın ot ıstın-ce kiir oktap-targa ol ытыqnyñ kezi erttenip kaar tur. Kadaj kirip kelgeş—men-taa kajyn azyar-men. Өскыс-ool podun-na pak-syraar sen—tep tur.

Şjaan am! Өскыс-ool ol-la ceringe mal-magan-nı, pajyr, cyu-taa cybe-zi pelen poor turup ar tur.

Өскыс-oolduñ curtıtar turar cerinden ыrak eves, Uspa-xeldyn ol car-lynda Karatı-xaan par cyben ırgın. Ol xaan turgas—Өскыс-oolduñ mal-magan, pazyñ-palgady cor enderli pergen, eq tep cybe-zi mly-naşy malyk ak apparan, Өскыс-ool ertti-ne tır algan poor, moon erttinezin kancaar parır alar coor, azy podun ölyrges parır alar coor-pe—tep xaan ыnar olurup tur.

Temgi xaan suqnyñ klyr-pile cygyrer xeme klyr algaş, şıışkın kadajnyñ—sen po xeme-pile corutkaş Өскыс-oolduñ erttinezin parır ekkel tees ajılyapta perip tur on. Şıışkın kadaj cygyrer xeme-zi-pile Өскыс-oolduñ aalynga cedip kelgeş, Өскыс-oolduñ öenge kelgen, Өскыс-oolduñ kadajnyga temgi şıışkın kadaj par-aalga-la turup tur.

Өскыс-oolduñ tos kat şil pazyñ ıstinde, aldın xarzak ıstinde erttinezi par cyben ırgın, şıışkın kadaj, Өскыс-oolduñ öenge turup algaş şajyn xajıdyrnyñ azylyñ klyşyr, eş poor turup algaş, araga klyr-la turar mndyq poor tur.

Өскыс-oolga temgi şıışkın kadaj araga seşnee pergen, Өскыс-ool araga-taa ışpes, yş xyn ыlar kelgen, oon cor koncuq ciktig kadaj poor tees, kadajnyñ aragazyn ar ızipken.

Oortan Өскыс-ool, pazyñ azyr aragalap-la turup pergen cyben ırgın.

—Bndyq polza, seş purganıga teylep, pazyñ ambradyr kerejin oqlum—tep temgi şıışkın kadaj ajıtyr tur. ыncı teerge, Өскыс-ool öen-de kadajnyñ pazyñnyñ tylygyryn pılaar algaş, pazyñnyñ azytkaş aptara ıstinde aldın xarzaan temgi kadaj-ga teyle tees uşup perip tur. Ezirik Өскыс-oolduñ xolundan temgi aldın xarzakı şıışkın kadaj uşa sor algaş, xemeşinge olurupkaş Uspa-xel-ce aldıvajyn k-ze perip tur.

Oon ol şıışkın kadaj aldın xarzaan xaanınga apparır peripken.

Xoşkyj-le Өскыс-ool cyu poor ıjik, ezirik kizi udup-udup ottup keerge, pagaj savañ cadırgyñ ıstinde cıdyr tur. Temgi mal-magan-taa cok, ara al-batıtyz-taa cok—mndyq polgan.

Өскыс-ool-ta mungarap-tengerep tagın kicigenezin cip amdyr ar cor-aş kergeş, Uspa-xeldyn ol car-lynda Karatı-xaan-nıñ mal-magan puluq şymmas turar polgan, oon temgi Өскыс-ool podunıñ mly-lytyq polgaş xava ыты-pile. Xaanda erttinebişti parır argalar ar alılyñar—tizip cugaalaşkannar, oon mly-lytyq-pile xava ыты ıjele ol carlykta xaan-tuva kezir corup-la kaar tur.

Olar ol pargas, xaanıñ aalyñ-ce keze pergen, oon mly-lyty cer ıstı-

pile oruktap algaş, tyne kada xaan-nıñ eziniñ aldınan pakkylap kelgeş kergeş, tep pazynda şıışkın kadaj erttinezin asknda paktap algan udup cıtkan, temgi mly-lyty ajaar şıışkın kadajnyñ canıga pargas, ol kadajnyñ tumcuun-ce kuduruun suptarga kadaj azyrapkan, oon tem-gi aldın erttinezi cerde parır tyzerge, mly-lyty cerde oruktap algan cer-in-ce aldın xarzakı ызыr algaş kire perip tur eves-pe on.

Oortan xaan ara-albatıtyz mede-elep algaş toraan tileş tıppajyn pa-lyr turlar. Mly-lyty temgi aldın xarzaan cer ortuzunga manar cıtkan xava ытыga ekkelgeş, oon ıjleen erttinezin emeglezip ызыr algaş xel ortuzunga eşlip kel cıdyrda, Өскыс-ool ertten turup kelgeş,—kancal-dıñar, cybeneñ aldınar-pe?—tep kly teerge, temgi mly-lyty-pile xava ыты, Өскыс-ool-pile cugaalazyr tees, tem-gi asknda ызыr algan erttinezin suq-ce ыşkynla perip turlar.

Temgi ıjı ыты ynyr kelgeş „sen eves polzunza, aldın erttinezi kezirip ekker ıjik-pis, koncuq asknyñ kezil tudaan, salımy paak kulugur-sen“ tep Өскыс-ooldu cemelep turup pergen.

Oon paza-la yzelee şymelezip cugaalaşkaş, xeldy caza kazar klyr cugaalazyr ar turlar, oon xeldy caza kazar tees, Өскыс-ool temir örgen-pile kaskaş turup pergen, ıjı ыты xolu-pile kaskaş turup peerde, temgi Uus-xaan pilip kaaş, po-taa oran tel-egej epteer koncuq amıttannar tur po tees, temgi erttinezin xavazyn sarıq ыты keezinge sukkaş corudupta perip tur.

Oon Өскыс-ool erttinezin xolgarır algan, ıjı ыты kadaryr cıdyr algan, am ertten turup keerge, pıjeegi-le can-lynda turgan, mal-magan-taa, pazyñ-palgady-taa eñve-xajaa cok—mndyq polgan tur. Pıjee kadaj-taa xojnunda cıtkan, orta ojnu odura curtıtar, cik-ti cire curtıtar coj parır tur-oo.

Parıñ-xemcik kozuunynun Şek-peer sumuzu № 13 arvan Eviden-ek toolda.

O. Sunduj tıñnar pizeen.

Тыңнады

Xooraj cagyrgazyñ şaqda cerinden pygy xoorajnyñ curtakş conunga carlap tıñnadırys polza (moon songaar curtakş conun turar korımu):

1) Arşy-şeer turar tugajnda azyldar. Cizeeleerge, poaştar, olurar pazyñnyñ taştın xammarş cerinden peer aştar. Aştar şdavas polza, xel-eileer polgaş paza alban cerleiniñ azy-agyj ergeleer ceri aştar.

2) Sidikteer pazyñnyñ arşy ar turar. Askın şooçcalar ar turza coguur. Ergi ojbak pagaj pajdal-darın turgas polgaş sidikteer pazyñdan öske cerge sidiktep cer-le polbas.

Po aştalgañ corudar xuusaazy polza, 9 ajnyñ 15-ten myn ajnyñ 25-ke cedir polur. Oon soonda poktuq cıdyr cerler turar polza, 20-den 50 akşa cedir şıider tur.

Blangya Kzylda kattyşkan xoluşkak şkolan stolovajnyñ ezil kezeede ol cıdyq cuuşkunun ezil-inge teger, onu aştar xerek tep cybeni 2 uday cugaalaan-pis. Am bndyq cıdar polza, araj tızyq xemceq alyr-pis.

Bncangaş cuuşkun teger cer xarzakı klyr aar xerek.

Xooraj cagyrgazyñ şaqdaazyñ ri-ce targaz Ujnuk ool.

Şaqdaazy Kancşyr-ool.

Харыссалгалық редактор Lyndyp.

CARLAL

Xooraj cagyrgazyñ cerinden moon-pile carlap tıñnadırys polza:

Kzyly-xoorajnyñ pir tugaar uluq xuralıdan songutkan xooraj cagyrgazyñ pıce xuralıñ kezıynneri

по cыдыñ 9 ajnyñ 20 xynynde

Xooraj cagyrgazyñ ceringe cer-le ozal cok şıptuzu kelgen turarın carlap tıñnatıvys.

Xooraj cagyrgazyñ targaz Şeren.